

УДК (7.05:7.091):687.1

GLITCH-ЕСТЕТИКА ЯК МЕТОД ДЕКОНСТРУКТИВНОГО ФОРМОУТВОРЕННЯ ОДЯГУ

ГАСЕМ Аміна

Харківська державна академія дизайну і мистецтв, Харків, Україна
gasem.amina@ksada.org

В роботі розглядається процес формоутворення сучасного одягу з використанням прийомів glitch-естетики. Дослідження спрямовано на аналіз glitch (пер. як: збій, помилки, несправність) як методу деконструктивного формоутворення в дизайні одягу та виявлення його особливостей в трансформації конструкції, силуетної форми та в композиційному устрої костюма. Запропоновано узагальнення основних методів, принципів і прийомів застосування естетики «помилки» в сучасних дизайн-практиках; визначено можливі способи використання деконструктивного формоутворення в сучасному дизайні одягу.

Ключові слова: естетика «помилки», деконструкція, формоутворення, дизайн одягу, силует

ВСТУП

Сучасний дизайн одягу активно реагує на розвиток цифрових технологій, що впливають на формування нових естетичних та концептуальних підходів у моді. Одним з таких підходів є glitch-естетика, що походить з цифрового середовища та ґрунтується на естетизації помилки, збою та порушення цілісності візуального образу. В контексті дизайну одягу glitch-естетика набуває нового значення, трансформуючись із суто візуального ефекту в метод формоутворення, здатний впливати на конструкцію, силует і композицію костюма в цілому.

Особливо актуальним є застосування glitch-естетики в межах деконструктивного підходу, який спрямований на руйнування традиційних канонів проектування одягу, переосмислення форми та взаємодії костюма з тілом. Поєднання цих підходів, glitch та деконструкції, дозволяє створювати нестабільні, фрагментовані форми, що відображають динаміку розвитку сучасної цифрової культури та зміну уявлень про цілісність і завершеність дизайнерського об'єкта.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування glitch-естетики як формотворчого методу та визначення її ролі в трансформації конструкції, силуетної форми та в композиційній організації форми костюму.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Сучасна мода дедалі частіше звертається до експериментальних методів проектування, в межах яких форма розглядається як результат процесу, а не як фіксований об'єкт. Одним з ключових чинників цієї

трансформації є впровадження glitch-естетики як свідомого дизайнерського прийому, що обумовлює процес формоутворення.

«Помилка» в сучасному дизайні одягу перестає сприйматися як негативне явище або дефект проектування. Навпаки, вона набуває статусу методу формоутворення, що дозволяє порушувати усталені норми побудови костюма і створювати нові естетичні якості. В цьому контексті glitch-естетика тісно пов'язана з деконструктивним підходом в дизайні одягу, оскільки обидва підходи спрямовані на руйнування традиційних уявлень про цілісність. І саме «помилка» розглядається як «контрольований збій», що провокує деформацію, фрагментацію та дестабілізацію форми, відкриваючи нові можливості для творчого експерименту.

Аналіз сучасних дизайн-практик в індустрії моди свідчить, що формоутворення з використанням прийомів glitch-естетики ґрунтується на свідомому порушенні конструктивної логіки проектування одягу. Отже, традиційна послідовність етапів – від ідеї до реалізації виробу – зазнає трансформації через введення елементів непередбачуваності, що проявляються у зміщенні деталей крою, порушенні симетрії, зміні масштабів деталей і руйнуванні функціональних зв'язків між складовими костюма. Внаслідок цього форма набуває нестабільного характеру та сприймається як відкрита або незавершена, що відповідає принципам деконструктивного формоутворення в дизайні одягу (рис. 1).

Рис.1. Елемент непередбачуваності
(Stefan Karchev's Miscible
Displacement collection 2016
<https://www.veerlewindels.com/>)

Рис.2. Деконструкція структури (Junya
Watanabe AW25 collection
<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2025-ready-to-wear/junya-watanabe>)

Застосування естетики «помилки» впливає на фізичні параметри форми костюма, а також на способи її осмислення та інтерпретації. Форма, що порушує канони класичної моди, сприяє переосмисленню понять краси, гармонії й завершеності як нестабільних і відносних категорій. В деконструктивному вимірі дизайну, «помилка» постає як механізм руйнування бінарних опозицій, таких як: цілісне-фрагментоване; правильно-хибне, завершене-незавершене, які традиційно визначали логіку формоутворення в моді. В цьому контексті glitch-естетика набуває значення інструменту

деконструктивного мислення, що виявляє умовність візуальних норм і перетворює форму одягу на відкритий текст з безліччю інтерпретацій прочитання. «Помилка» перестає сприйматися як випадкове відхилення й набуває статусу методу, який ініціює нові художні та концептуальні рішення.

Отже, до основних методів застосування «помилки» в дизайні одягу можна віднести *деконструкцію структури (конструкції)*, що реалізується через фрагментацію, порушення цілісності та відмову від звичної логіки конструювання і проєктування (рис. 2). Також, важливим методом є *візуальна дестабілізація*, яка досягається шляхом асиметрії, зсувів, повторів, деформацій і порушення пропорцій. Ці прийоми створюють ефект «збою» у сприйнятті форми костюму та акцентують увагу на її умовності і деконструкції.

Окрему групу становлять *матеріально-поверхневі прийоми*. Вони включають імітацію дефектів, нерівну обробку, нашарування матеріалів, порушення текстурної цілісності та контрастності поєднання фактур (рис. 3).

Рис. 3. а, б, в – матеріально-поверхневі прийоми:

а- Similar Designers AW 2019 <https://modesens.com/>; б – Juanpako SS 2026 <https://www.fashionsnap.com/collection/juanpako/2026ss>; в- Published AW2018, LISA ZIRNGAST

На концептуальному рівні естетика «помилки» застосовується як *стратегія критичного мислення*, яка спрямована на переосмислення ідеї досконалості, стандартизації та візуальної норми. В цьому контексті «помилка» виступає засобом художньої рефлексії сучасних соціокультурних процесів і стає джерелом формування нової естетики, заснованої на нестабільності, фрагментарності та відкритості форми.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження встановлено, що естетика «помилки» є одним із ключових чинників трансформації процесів формоутворення в сучасних дизайн-практиках. «Помилка» розглядається як свідомо застосований метод формоутворення, що сприяє переосмисленню традиційних підходів до процесу створення форми. Застосування прийомів glitch-естетики тісно пов'язано з деконструктивним підходом, оскільки обидва спрямовані на руйнування усталених уявлень про цілісність, функціональність і завершеність дизайнерського об'єкта. Так, фрагментація, асиметрія, деформація та порушення конструктивної логіки виступають основними формоутворюючими прийомами, що забезпечують створення експериментальних, нестабільних і відкритих форм костюма.

Використання естетики «помилки» впливає як на фізичні характеристики форми, так й на її сприйняття. Костюм в цьому контексті, набуває статусу «відкритого тексту», який потребує активного інтерпретаційного осмислення та сприяє переоцінці понять краси, гармонії та досконалості. Таким чином glitch-естетика виконує концептуальну функцію в сучасному дизайні одягу, формуючи нову візуальну мову, засновану на принципах деконструктивного підходу. Актуальність цього підходу зумовлена динамічними трансформаціями сучасної культури та зростаючим впливом цифрового середовища на дизайн, в цілому, що потребує подальшого ґрунтовного теоретичного й практичного осмислення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гасем А. Формотворчі принципи і методи макетування в дизайні одягу. *ХУДПРОМ: Український журнал з мистецтва і дизайну*, 2025. № 27(1), С. 90–101. DOI: <https://doi.org/10.61993/2786-7285.2025.01.09>
2. Сербін О., Пашкевич К. Креативне моделювання одягу в роботах дизайнерів: тенденції та напрямки *Art and Design*, 2025. № 8 (3), С. 11–21. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2025.3.1>
3. Entwistle J. *The Fashioned Body: Fashion, Dress and Modern Social Theory*. Cambridge: Polity Press, 2000. 258 p.

HASEM A.

GLITCH AESTHETICS AS A METHOD OF SHAPING DECONSTRUCTIVE FASHION

The paper examines the process of shaping modern clothing using glitch aesthetics techniques. The study aims to analyze glitch as a method of deconstructive shaping in clothing design and identify its features in the transformation of the structure, silhouette, and compositional principles of a costume. It proposes a generalization of the main methods and techniques of applying glitch aesthetics in contemporary design practices and identifies possible ways of using it in deconstructive fashion.

Key words: glitch aesthetics, deconstruction, form creation, clothing design, silhouette.